

Katedra regionálnej geografie,
ochrany a plánovania krajiny

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

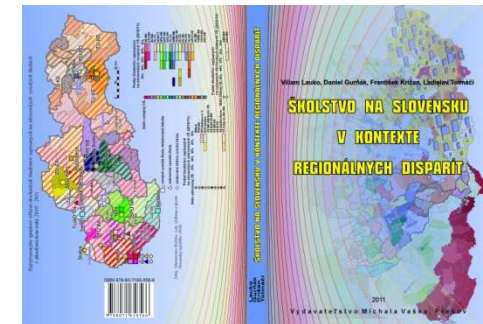
Daniel Gurňák, František Križan, Viliam Lauko

Katedra regionálnej geografie, ochrany a plánovania krajiny,
Prírodovedecká fakulta Univerzita Komenského v Bratislave,
Mlynská dolina, 842 15 Bratislava, Slovensko

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- dlhodobý výskum kolektívu Lauko – Gurňák – Križan – Tolmáči: výstup monografia

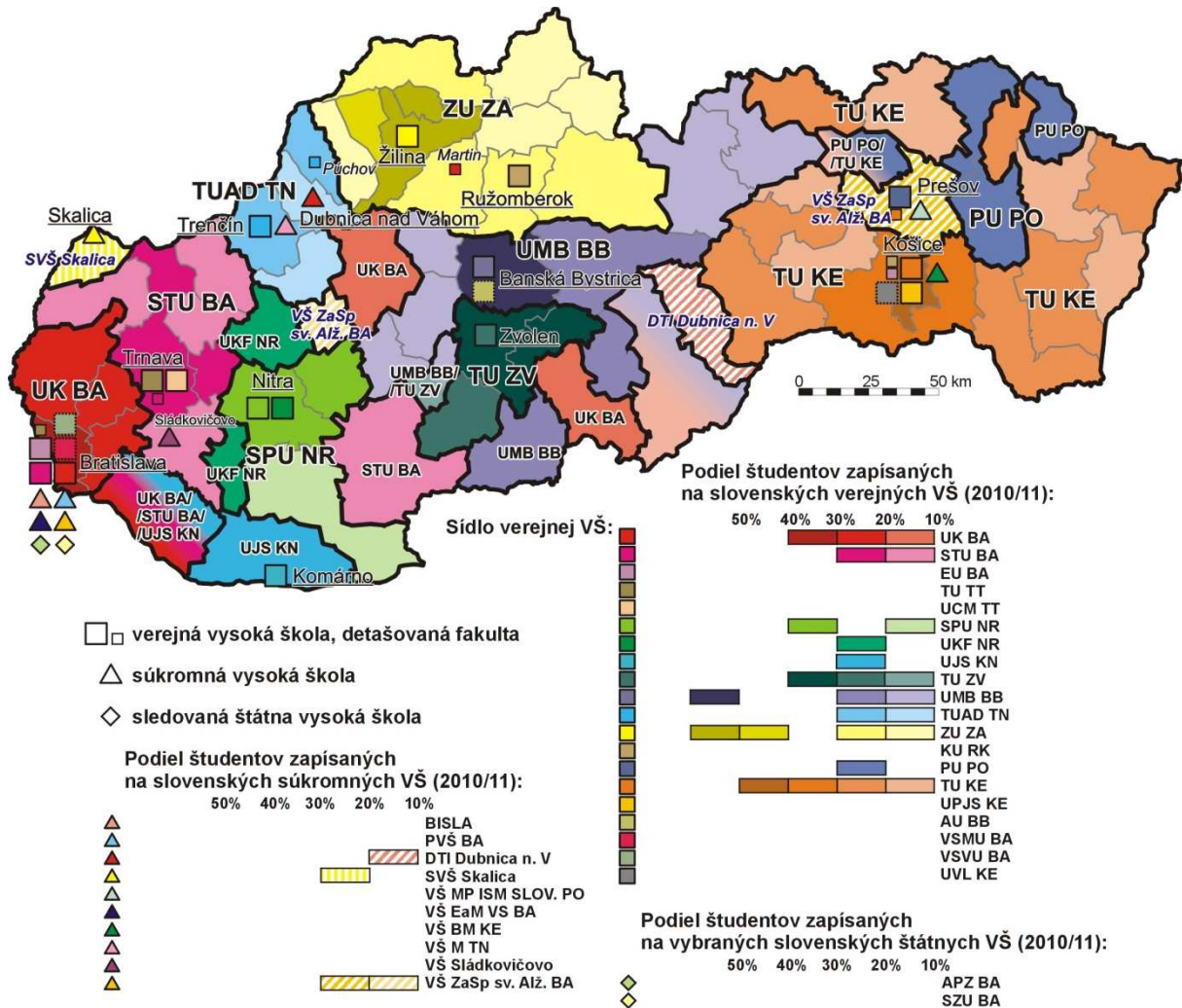
Školstvo na Slovensku v kontexte regionálnych disparít

- Základné zistenie: územie Slovenska sa postupne rozparcelovalo na výrazné regióny dominantnej dochádzky jednotlivých vysokých škôl
- predpokladaná predimenzovanosť slovenského vysokého školstva
- aké je napojenie vysokého školstva na prax a požiadavky trhu práce?

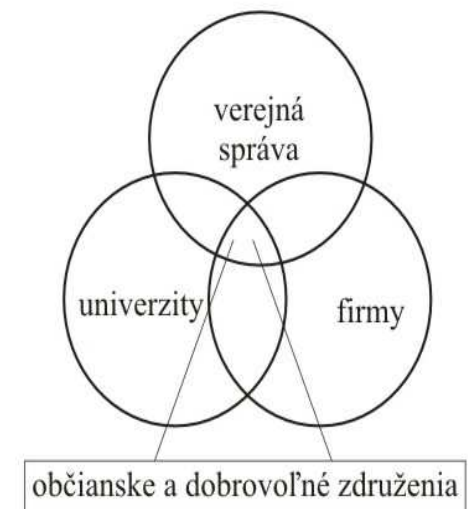
VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- Regióny dominantnej dochádzky študentov zapísaných na slovenských VŠ v akademickom roku 2010 / 2011

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- VŠ na Slovensku ako jeden z faktorov rozvoja regiónov
- rastúci význam vedomostí v ekonomických teóriách s ohľadom na vývoj novej teórie rastu (cf. Blažek a Uhlíř 2011).
- VŠ môžu zohrávať aktívnu úlohu vo vývoji ekonomického, sociálneho a kultúrneho prostredia v regióne. Konceptia vyjadrujúca vzťahy medzi univerzitou, firmou a verejnou správou je vo všeobecnosti nazývaná ako Triple Helix model (Etzkowitz 2008) zakladaný na prepojení akademickej (univerzity), súkromnej (firma) a verejnej sféry (vláda) predstavujúci bázu pre rozvoj regiónu.

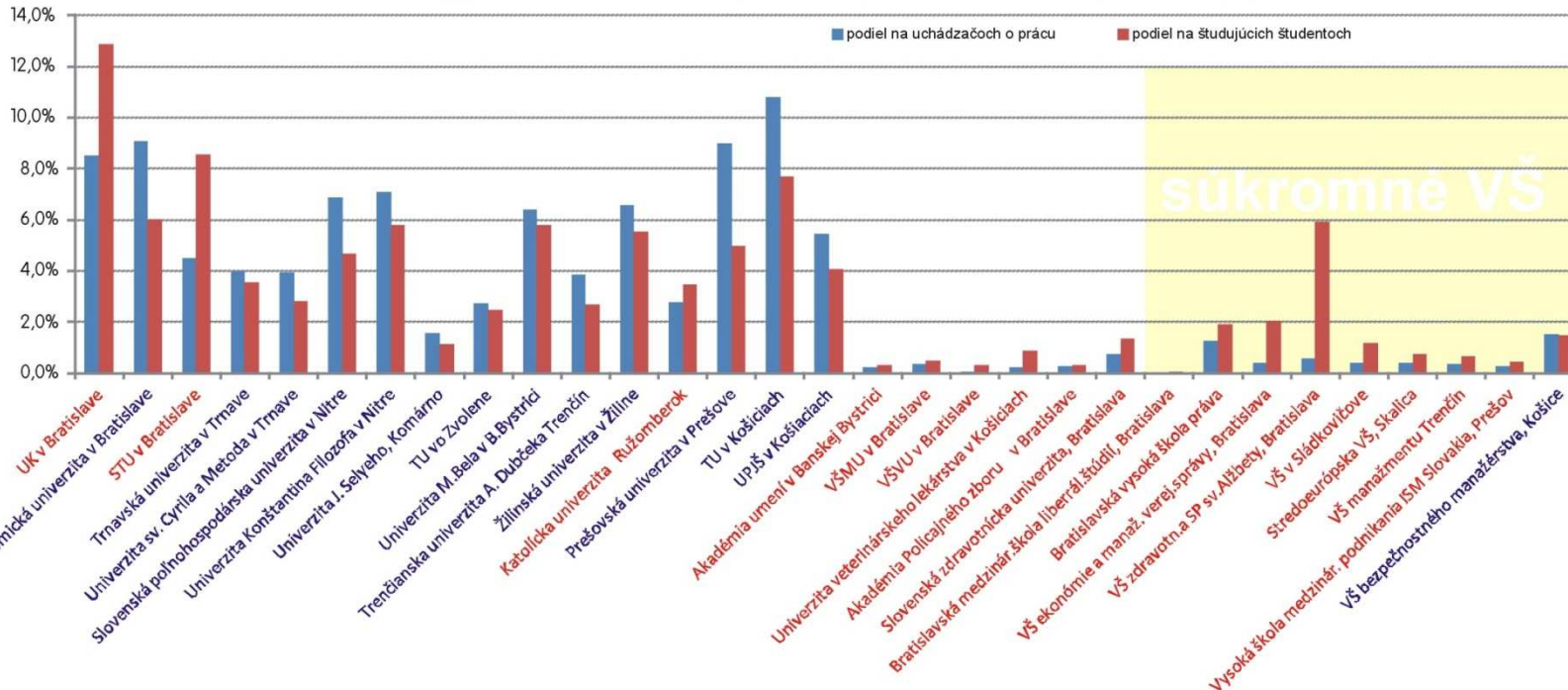

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HL'ADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- **Problematika úspešnosti absolventov vysokých škôl na trhu práce – vybrané ukazovatele**
- jediným relevantným zdrojom údajov je štatistika Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (www.upsvar.sk)
- Porovnanie jednotlivých VŠ navzájom:
 - **údaj o absolventoch VŠ – uchádzačov o prácu v septembri 2011.**
 - porovnané s **podielom jednotlivých univerzít na celkovom počte zapísaných študentov všetkých stupňov** v akademickom roku 2010 / 2011.
 - „produkcia“ **pod- alebo nadpriemerného počtu nezamestnaných absolventov**

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

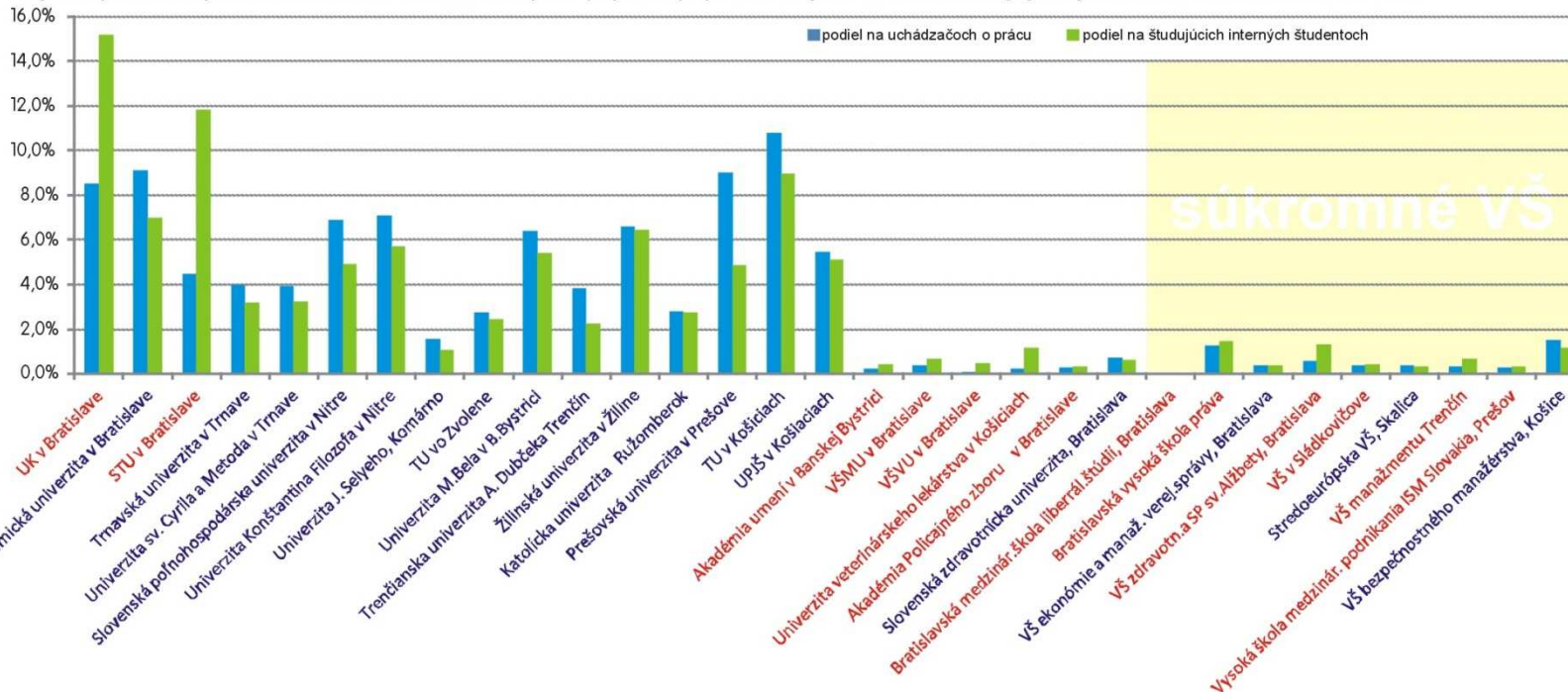
Vzájomné porovnanie podielov absolventov - uchádzačov o prácu (sept. 2011) a počtu študentov na danej vysokej škole v akademickom roku 2010/2011:

- výsledky od kladných pomerov 0,2 priem. podielu nezam. absolventov (BISLA, Bratislava, či VŠ ekonomie a manažmentu verejnej správy, Bratislava) až po 1,8 násobný podiel priemerného podielu nezamestnaných absolventov (Prešovská univerzita).
- **verejné VŠ – súkromné VŠ** (kladný pomer 0,5 a menej), pri väčších verejných VŠ kladný pomer dosiahla STU Bratislava (0,52), UK Bratislava (0,66) a KU Ružomberok (0,8)

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

Vzájomné porovnanie podielov absolventov - uchádzačov o prácu (sept. 2011) a počtu interných študentov na danej vysokej škole v akademickom roku 2010/2011:

- externí študenti už v menšej miere vstupujú na trh práce – sú zamestnaní už počas štúdia; na súkromných VŠ tvorili externí študenti až 70,9% všetkých študentov, na verejných VŠ priemerne 25,5%, ale niekde až 40% externých študentov.
- Celkovo z 22 sledovaných VŠ v tejto kategórii sa ukazovateľ zhoršil v 9 prípadoch, najmarkantnejšie práve pri školách s najvyšším podielom externých študentov.

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

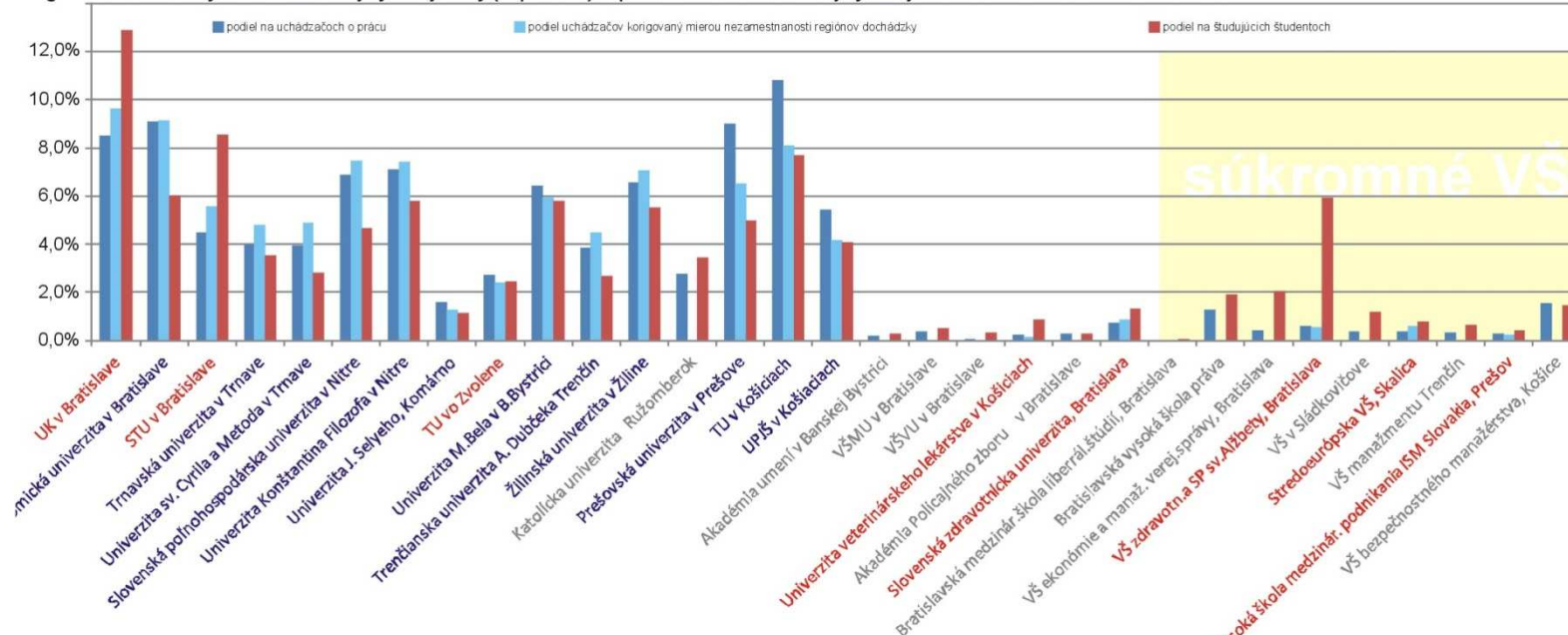
- zo sledovaných 31 VŠ len 13 dosahuje nadpriemernú úspešnosť absolventov a hľadiska ich „okamžitého“ uplatnenia sa na trhu práce.
- jednotlivé VŠ sú nútené existovať v daných sociálnych a ekonomických pomeroch, ktoré panujú v mieste ich pôsobenia, resp. ich absolventi (ak sa vrátia do svojho bydliska) sú „vtlačení“ do pomerov aké v regióne pracujú.
- napr. viaceré východoslovenské VŠ majú **dobré umiestnenie v rebríčkoch kvality** (vid'. ARRA, 2011), ale **úspešnosť absolventov na trhu práce je výrazne horšia** ako pri VŠ zo západu Slovenska

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HL'ADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- pokus eliminovať i tieto regionálne disproporcie v celkovej miere nezamestnanosti:
 - vážiť priemernú mieru nezamestnanosti podľa regiónov (okresov) na základe podielu študentov z tohto regiónu danej VŠ a túto váženú mieru nezamestnanosti porovnať z celoslovenskou priemernou mierou nezamestnanosti v danom období (september 2011), ktorá dosahovala 14,64%. Tak sme získali istý pracovne ho nazvime **diskriminačný index regionálnej miery nezamestnanosti pre danú VŠ**
 - hodnoty indexu od 0,8 (istá pozitívna diskriminácia, napr. STU Bratislava, UCM Trnava) do 1,38 (PU Prešov) až 1,4 (UVL Košice)
 - takéto indexy však bolo možné určiť len pre 20 sledovaných škôl

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

Vzájomné porovnanie podielov absolventov - uchádzačov o prácu (sept. 2011) s korigovaným podielom absolventov - uchádzačov o prácu podľa priemernej miery nezamestnanosti v regiónoch dochádzky študentov danej vysokej školy (sept. 2011) a počtu študentov na danej vysokej škole v akademickom roku 2010/2011:

- podiely jednotlivých VŠ na počte absolventov – uchádzačov o prácu korigované (delené) *diskriminačným indexom*.
- pri sledovaných VŠ došlo zmene, napr. pri Prešovskej univerzite klesol 1,81 na 1,31, celkovo ale nedošlo k ich nivelizácii, skôr k preskupeniu. Z tohto hľadiska najmenej priaznivý pomer dosiahla UCM Trnava (1,75) nasledovaná TUAD Trenčín (1,66) a prekvapivo SPU Nitra (1,6) a EU Bratislava (1,52). Naopak už spomínané východoslovenské VŠ ako UPJŠ Košice, či STU Košice sa takmer priblížili priemernému pomeru (1,02 resp. 1,06).

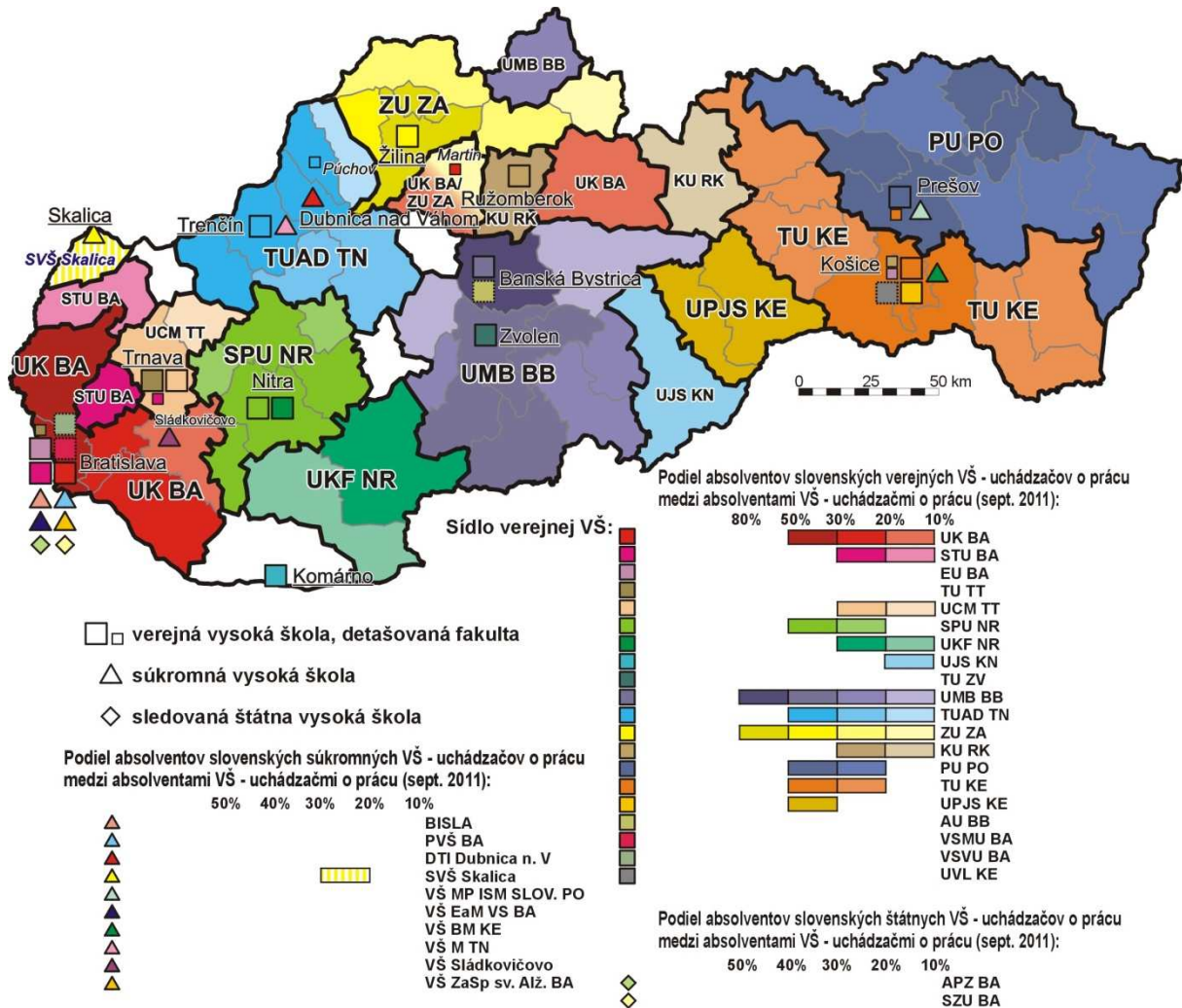

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HL'ADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- **Regionálne disparity v úspešnosti absolventov vybraných VŠ na trhu práce**
 - tak ako jednotlivé VŠ dominujú v niektorých regiónoch v rámci náboru študentov,
 - rovnako niektoré VŠ dominujú aj ako hlavní „producenti“ neúspešných absolventov – uchádzačov o zamestnanie
 - mapa takýchto VŠ produkujúcich v jednotlivých okresoch najväčšie podiely neúspešných absolventov z pohľadu ich zamestnanosti.
-

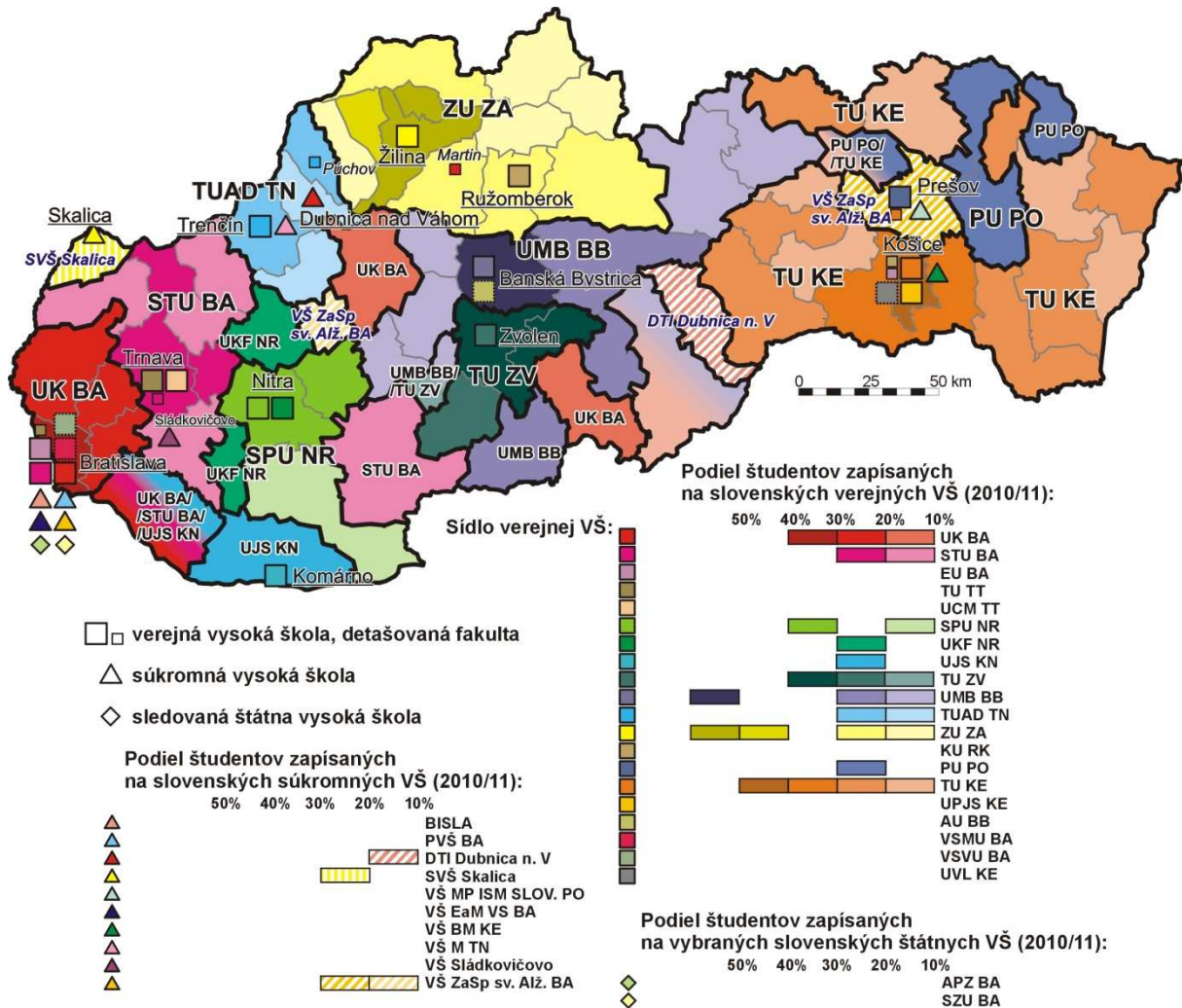
VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- Regióny dominujúcich podielov absolventov – uchádzačov o prácu podľa ich ukončenej VŠ (september 2011).
- Zdroj údajov: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (www.upsvar.sk)

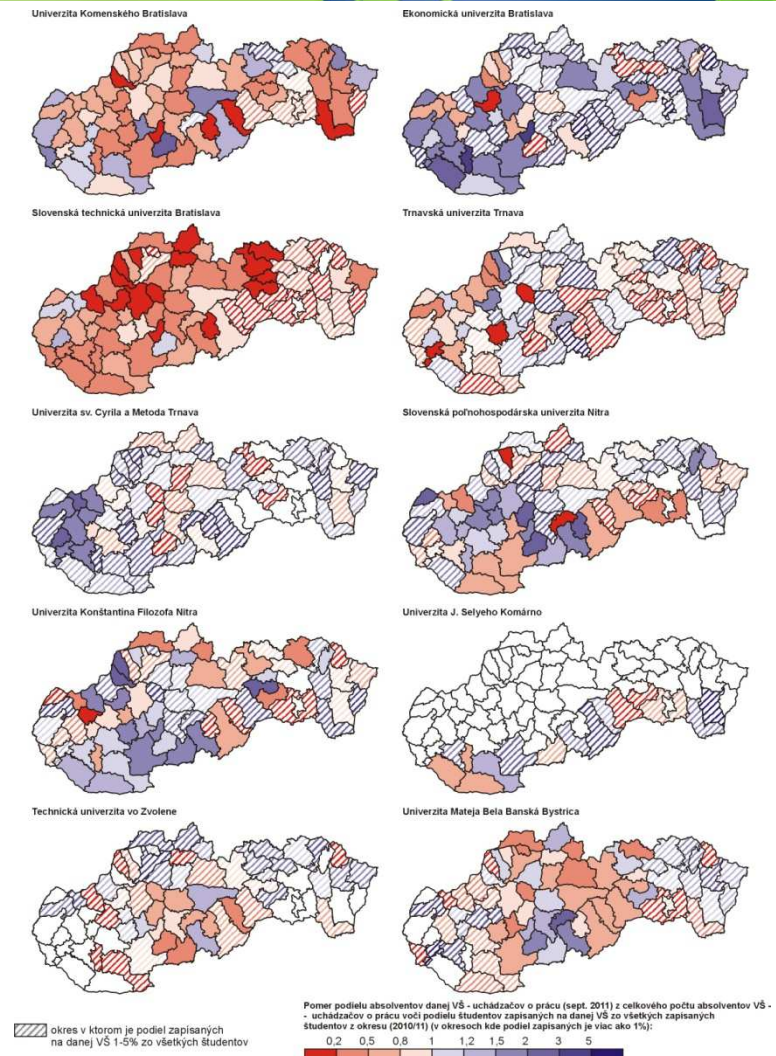
VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- Regióny dominantnej dochádzky študentov zapísaných na slovenských VŠ v akademickom roku 2010 / 2011

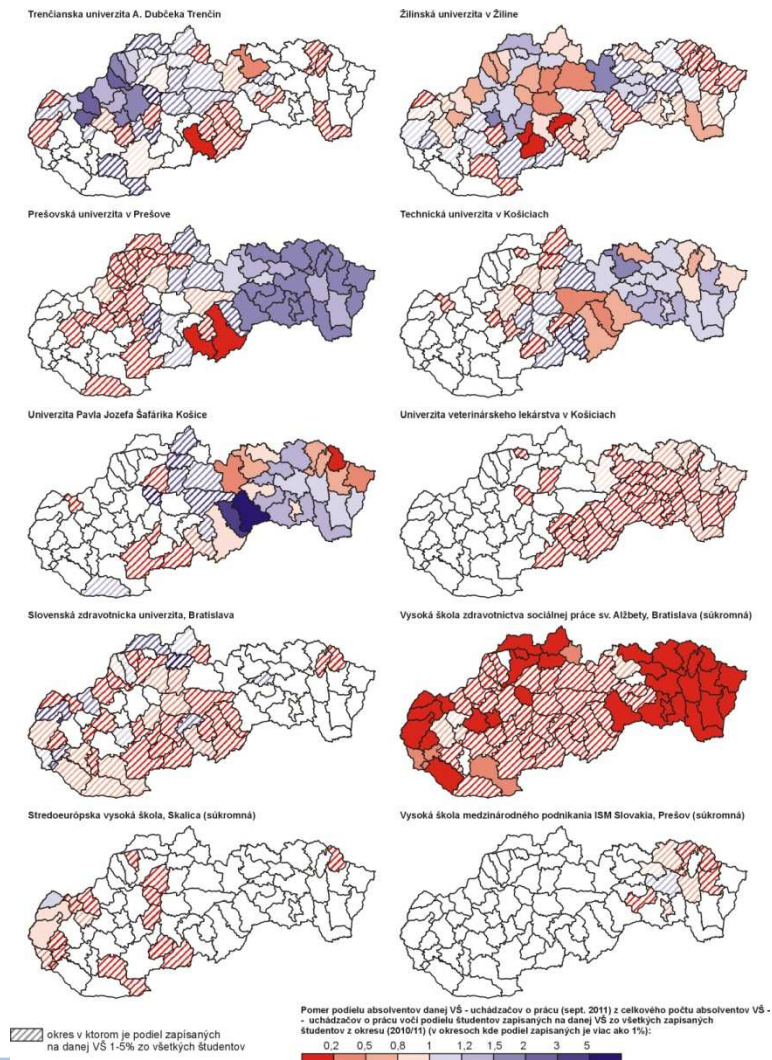
VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HĽADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- Regionálne rozdiely v úspešnosti absolventov vybraných slovenských VŠ na základe porovnania podielu danej VŠ na počte absolventov – uchádzačov o prácu v regióne s podielom na počte študujúcich študentov na danej VŠ.
- **Červenými odtieňmi** sú zvýraznené regióny s nadpriemernou mierou úspešnosti absolventov danej VŠ, **modrými** s podpriemernou mierou úspešnosti.
- Zdroje údajov (Lauko a kol. 2011, a Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: www.upsvar.sk)

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HL'ADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

- Regionálne rozdiely v úspešnosti absolventov vybraných slovenských VŠ na základe porovnania podielu danej VŠ na počte absolventov – uchádzačov o prácu v regióne s podielom na počte študujúcich študentov na danej VŠ.
- **Červenými odtieňmi** sú zvýraznené regióny s nadpriemernou mierou úspešnosti absolventov danej VŠ, **modrými** s podpriemernou mierou úspešnosti.
- Zdroje údajov (Lauko a kol. 2011, a Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny: www.upsvar.sk)

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HL'ADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

Záver

- potvrdila sa téza o predimenzovanosti kapacít slovenského vysokého školstva
- na druhej strane sa ukazuje, že napr. absolventi súkromných VŠ nepredstavujú pre absolventov verejných VŠ bezprostrednú, lepšie povedané „súbežnú“ konkurenciu na trhu práce, nakoľko sa na ňom uplatňujú zrejme vo väčšej miere už počas štúdia, čím však samozrejme znevýhodňujú budúcich absolventov interného štúdia

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH VYSOKÝCH ŠKÔL Z HL'ADISKA UPLATNENIA ICH ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

Záver

- nemohli sme v plnej miere postihnúť problematiku hodnotenia vysokých škôl z pohľadu úspešnosti ich absolventov na trhu práce
- poukázali sme na komplikovanosť tejto problematiky, ktorá vylučuje jednoduché a jednoznačné hodnotenia, či skôr súdy
- zámerne sme sa vyhli jednoznačným súdom (lebo o serióznom hodnotení by sa sotva dalo hovoriť), ktoré by taxatívne určili, ktorá VŠ je „dobrá“ či „zlá“, alebo úspešná, či menej úspešná, snažili sme sa len poukázať na isté rozdiely, ktoré môžu mať rôzne príčiny.

VYBRANÉ PROBLÉMY POROVNÁVANIA SLOVENSKÝCH
VYSOKÝCH ŠKÔL Z HL'ADISKA UPLATNENIA ICH
ABSOLVENTOV NA TRHU PRÁCE

Ďakujeme za pozornosť!!!

